

СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА 4 (48) /2013

УЧРЕДИТЕЛИ И ИЗДАТЕЛИ

НАЦИОНАЛЬНАЯ МЕДИЦИНСКАЯ
АКАДЕМИЯ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ им. П.Л. Шупика (НМАПО)
ООО «МЕДИЦИНСКИЙ ИЗДАТЕЛЬСКИЙ
ДОМ «ПРОФЕССИОНАЛ»»

УКРАИНСКАЯ АССОЦИАЦИЯ СЕМЕЙНОЙ
МЕДИЦИНЫ

**АДРЕС И ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ
И ИЗДАТЕЛЕЙ**

Украина, 03039, Киев, ул. Голосеевская, 13, офис 6.
Тел.: +38(044) 220-15-66, 220-15-67,
+38(067) 233-75-91.
E-mail: office@zdr.kiev.ua

НАШ ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС: 89962

По вопросам подписки или приобретения
обращаться в почтовую отделения связи,
редакцию или на сайт: www.medexpert.org.ua

Тираж – 15000 экз.

Периодичность издания – 6 номеров в год.
Журнал зарегистрирован в Государственном
комитете информационной политики, телевидения
и радиовещания Украины. Свидетельство о
регистрации КВ №19755-9555ПР от 21.03.2013 г.

*Постановлением Президиума Высшей
Аттестационной Комиссии (ВАК) Украины
№ 1-05/7 от 10.11.2010 журнал «Семейная медицина»
включен в перечень специализированных научных
изданий Украины в области медицинских наук.
В издании могут быть опубликованы основные
результаты диссертационных работ.*

*Журнал «Семейная медицина» реферировается
Институтом проблем регистрации информации
НАН Украины*

РЕКОМЕНДОВАНО

Ученым советом Национальной медицинской
академии последипломного образования
им. П.Л. Шупика. Протокол № 7 от 11.09.2013 г.

Подписано к печати 15.10.2013 г.

Статьи, публикуемые в журнале
«СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА», – рецензированы.
Ответственность за достоверность фактов
и прочих сведений в публикациях несут авторы.
Ответственность за содержание рекламы, а также за
соответствие приводимых в рекламе сведений
требованиям законодательства несут рекламодатели.
Редакция и издатели не несут ответственности
за достоверность информации, опубликованной
в рекламных материалах.
Мнение редакции может не совпадать с мнением
авторов публикации.

Перепечатка материалов только
с письменного разрешения редакции.
При перепечатке ссылка на журнал
«СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА» обязательна.

ООО «Литера-друк»,
Киев, ул. Оросительная, 5-у
Тел: + 38-044-576-97-76, факс: + 38-044-576-40-46.

- © Национальная медицинская академия
последипломного образования
им. П.Л. Шупика, 2013
- © Украинская ассоциация семейной медицины,
2013
- © ООО «Медицинский издательский дом
«Профессионал»», 2013

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ
НАЦИОНАЛЬНАЯ МЕДИЦИНСКАЯ АКАДЕМИЯ
ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ им. П.Л. Шупика
МЗ УКРАИНЫ
УКРАИНСКАЯ АССОЦИАЦИЯ СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ
СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА
СІМЕЙНА МЕДИЦИНА
Всеукраинский научно-практический журнал

ИЗДАЕТСЯ ПРИ ПОДДЕРЖКЕ
АССОЦИАЦИИ ПЕРИНАТОЛОГОВ УКРАИНЫ

ШЕФ-РЕДАКТОР

Ю. В. Вороненко, д-р мед. наук, профессор
акад. НАМН Украины, ректор НМАПО
им. П.Л. Шупика

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Г.И. Лысенко,

д-р мед. наук, профессор, директор
Института семейной медицины НМАПО
им. П.Л. Шупика, зав. кафедрой семейной
медицины, Президент Украинской
ассоциации семейной медицины

ЗАМ. ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Д.О. Бахтиярова
Е.С. Щербинская,
канд. мед. наук

ЭКСПЕРТНАЯ ГРУППА РЕЦЕНЗЕНТОВ

В.И. Медведь, член-корр. НАМН Украины,
д-р мед. наук, профессор
Бережной В.В., д-р мед. наук, профессор
Ципкун А.Г., д-р мед. наук, профессор
Матюха Л.Ф., д-р мед. наук, профессор

ГЛАВНЫЕ НАУЧНЫЕ КОНСУЛЬТАНТЫ

Ю. П. Вдовиченко,
член-корр. НАМН Украины, д-р мед. наук,
профессор, Первый проректор НМАПО
им. П.Л. Шупика, зав. кафедрой акушерства,
гинекологии и перинатологии НМАПО,
Президент Ассоциации перинатологов Украины
Н.Г. Гойда, д-р мед. наук, профессор,
проректор по лечебной работе НМАПО
им. П.Л. Шупика

НАУЧНЫЕ КОНСУЛЬТАНТЫ

Гиббс Т., д-р мед. наук, профессор
Е.Ф. Заремба, д-р мед. наук, профессор
Г. А. Слабкий, д-р мед. наук, профессор
А.К. Толстанов, д-р мед. наук, профессор

Научные редакторы

Химион Л.В.
Ткаченко В.И.

Медицинский редактор

Маяцкая О.В.

Секретариат

Данилюк С.В., Бусыгина О.С.

ДИРЕКТОР ПО РЕКЛАМЕ

И. Лукавенко

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ

А. Попильнюк

РЕКЛАМА

И. Арестович

ЛИТЕРАТУРНЫЙ РЕДАКТОР

Н. К. Багдасарьян

КОРРЕКТОР

Л. В. Сухих

ДИЗАЙН И ВЕРСТКА

А. А. Бондаренко

Редакционная коллегия

Волошина Е.Б.

Гирина О.М.

Глушко Л.В.

Губский Ю.И.

Дуда А.К.

Ждан В.Н.

Зозуля И.С.

Коваленко В.Н.

Корж А.Н.

Косаковский А.Л.

Лапий Ф.И.

Маньковский Б.Н.

Минцер О.П.

Мишиев В.Д.

Мурашко Н.К.

Надутький К.А.

Пасиешвили Л.М.

Полищук Н.Е.

Попик Г.С.

Попов С.М.

Приходько В.Ю.

Пыриг Л.А.

Рогач И.М.

Рошин Г.Г.

Селюк М.Н.

Стаднюк А.А.

Фелештинский Я.П.

Фещенко Ю.И.

Харченко Н.В.

Ходаш Э.М.

Чернышова Л.И.

Чернобровый В.Н.

Чопей И.В.

Чухриенко Н.Д.

СОДЕРЖАНИЕ № 4/2013

Використання оцінки клінічних симптомів гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби у сільських жителів за допомогою скороченої шкали ReQuest

В.Г. Міщук, В.Б. Бойчук, Ю.Т. Мانیх, Р.Т. Рій, Н.М. Чемна142

Підготовка студентів з дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» на додипломному рівні

В.Г. Міщук, О.З. Венгрович, Н.С. Гаврилюк, В.Б. Бойчук, Г.В. Григорук144

Комплексна програма з профілактики судинної деменції

О.Р. Пулик, В.І. Смоланка, І.В. Чопей, М.В. Гиравець147

Подовження інтервалу Q-T у хворих неспецифічним виразковим колітом,

як предиктор розвитку шлуночкової аритмії
Т.М. Тернушак, І.В. Чопей, К.І. Чопей, Т.А. Селіванова, Т.І. Островська149

ТЕЗИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

з міжнародною участю

«Актуальні проблеми сімейної медицини в Україні»

Особливості післядипломної освіти та медико-технологічне забезпечення підготовки кадрів в умовах реформування первинної медичної допомоги в Україні

Г.І. Лисенко, В.І. Ткаченко155

Питання підготовки сімейних лікарів, які потребують вирішення на сучасному етапі

Г.І. Лисенко, О.Б. Ященко, Л.В. Хіміон, С.В. Данилюк155

Ультразвукові маркери атеросклерозу у хворих

на псоріатичний артрит

Г.І. Лисенко, Л.В. Хіміон, О.В. Риполовська, О.А. Пюра156

Цукровий діабет 2-го типу та серцево-судинна патологія: коморбідність станів на етапі первинної медичної допомоги

Г.І. Лисенко, В.І. Ткаченко, М.О. Рибницька156

Становлення нової моделі надання первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні – не данина моді, а об'єктивна реальність

Л.Ф. Матюха, Н.Г. Гойда, В.А. Одринський, О.К. Дуда, О.Є. Коваленко, К.О. Надутій, О.Б. Маяцька, О.Б. Тиш157

Стандартизована допомога: командний підхід до ведення цукрового діабету 2-го типу

В.І. Ткаченко158

Позиція Міністерства охорони здоров'я стосовно деяких проблемних питань реформування первинної медичної допомоги, що виникають у регіонах

О.К. Толстанов, К.О. Надутій, Л.Ф. Матюха159

Проблема ключових інфекцій в практиці сімейного лікаря

Г.В. Бацюра, Д.Ф. Матюха160

Надання медичної допомоги хворим із резистентною артеріальною гіпертензією на первинному етапі

В.В. Бугерук, О.Б. Волошина, І.С. Лисий, О.Р. Дукова, С.В. Бусел, Г.О. Чайка160

Сучасні підходи сімейного лікаря до збереження та поліпшення здоров'я дітей

Т.М. Бухановська, Л.О. Мальцева161

Клініко-функціональні особливості вегетативної нервової системи у часто хворюючих дітей з пролапсом мітрального клапана

В.І. Величко, Г.О. Данильчук, О.В. Саїд, В.І. Синенко162

Опрацювання можливості застосування кейс-методу при підготовці лікарів загальної практики-сімейної медицини на додипломному етапі

С.О. Величко, С.П. Колісник, В.М. Рудіченко, О.Є. Суворов162

Рівень фізичної активності дітей з бронхіальною астмою на тлі надмірної маси тіла

В.І. Величко, Я.І. Венгер, С.Ф. Коваленко, Н.В. Шишкіна163

Методологічні аспекти формування ВІЛ-настороженості у військових лікарів загальної практики при виявленні парентеральних гепатитів у військовослужбовців

А.А. Воронко, А.І. Буженко, С.О. Невмержицький, С.В. Шевчук, С.Б. Коваль163

Терапія аналогами ГПП-1 – додатковий шлях до контролю маси тіла у хворих на цукровий діабет 2-го типу

В.І. Величко, О.В. Саїд, Г.О. Данильчук, Л.І. Колотвіна, Г.В. Корнван164

Досвід підготовки лікарів загальної практики на Прикарпатті

Л.В. Глушко, Т.Ю. Гавриш, Н.В. Чаплинська, Н.З. Позур164

Когнітивні розлади в осіб похилого віку в практиці сімейного лікаря

О.Р. Дукова, В.В. Бугерук, І.С. Лисий, Ю.В. Прокопчук, О.В. Найдюнова, С.І. Дрібіна, С.М. Олійник, Г.В. Лагутіна, В.В. Саморуков165

Особливості терапії артеріальної гіпертензії у жінок з менопаузальним метаболічним синдромом

В.М. Ждан, Є.М. Кітура, О.Є. Кітура, М.Ю. Бабаніна, М.В. Ткаченко165

Удосконалення диспансерного нагляду пацієнтів з використанням медичної інформаційної системи «ЕСКУЛАП»
О.Л. Зюков, Л.О. Луганська, М.В. Безугла166

Персоніфікована немедикаментозна профілактика кардіоваскулярної патології у закладах первинної медико-санітарної допомоги

О.А. Каштелян166

Вплив інфаркта міокарда у больных с сахарным диабетом на показатели сывороточных уровней фактора Виллебранда и ингибитора тканевого активатора плазминогена-1

З.Р. Кельмамбетова, А.В. Ушаков, А.А. Гагарина, И.Н. Корытько, О.Т. Лагути, Т.И. Лазейкина, Н.Ю. Ткачева167

Особливості неврологічної допомоги в практиці сімейного лікаря

О.Є. Коваленко, Л.Ф. Матюха167

Мониторинг внутренних индикаторов качества помощи при артериальной гипертензии в пилотных организациях первичного звена здравоохранения Атырауской области
Д.С. Нугманова, Л.Н. Асташкина, М.Ж. Нурманова, М.М. Утепкалиев, А.К. Кабдрахманова, Д.Б. Камелова168

Медична реабілітація пацієнтів похилого та старечого віку з гіпертонічною хворобою в практиці сімейного лікаря
Л.Г. Матвієць, Н.Г. Лерман, Г.Ю. Гальчанська169

Стан нормативно-правового забезпечення на рівні первинної медичної допомоги у Збройних Силах України
О.О. Микита, Д.В. Ковида, К.С. Гутченко, С.О. Моргуц, Д.В. Сокирко170

Стан перекисного окиснення білків та ліпідів при недиференційованій дисплазії сполучної тканини у дітей
Т.В. Починюк, Т.В. Веселова170

Профілактика гестаційного діабету як передумова зменшення частоти вродженої патології серед новонароджених
О.В. Процюк, О.В. Линчак, Л.Ф. Матюха172

Прогнозування розвитку склеротичних процесів у яєчниках як один з реабілітаційних напрямів первинного рівня надання медичної допомоги
Т.М. Сіліна172

Сучасні погляди на профілактику і диспансеризацію з урахуванням оцінки стану здоров'я, віку, статі індивідуума та визначення факторів рівня ризику
В.О. Сірик, С.О. Величко173

Про науковий супровід пріоритетного розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини
Г.О. Слабкий, В.В. Євтушенко, В.А. Русаяк174

Підходи до припинення тютюнокуріння населенням
О.О. Стойка, Н.М. Когут175

Пам'яті Галини Степанівни Попік
О.Б. Волошина, В.І. Величко176

Пам'яті Галини Степанівни Попік
О.Б. Волошина, В.І. Величко176

Когнітивні розлади в осіб похилого віку в практиці сімейного лікаря

О.Р. Дукова, В.В. Бугерук, І.С. Лисий, Ю.В. Прокопчук, О.В. Найдьонова, С.І. Дрібіна, С.М. Олійник, Г.В. Лагутіна, В.В. Саморукова

Одеський національний медичний університет

У зв'язку зі значним зростанням відсотку осіб похилого віку у суспільстві питання когнітивних розладів стає дедалі актуальнішим, не тільки медичною, але й соціальною проблемою. Особливої уваги потребують пацієнти з ранніми формами когнітивних порушень судинного генезу. Зокрема, артеріальна гіпертензія є фактором ризику розвитку гострих порушень мозкового кровообігу, після яких вірогідність появи когнітивних порушень значно зростає.

Під наглядом перебували 60 пацієнтів, що мали підвищений тиск протягом більше 10 років, які скаржилися на зниження пам'яті, порушення мови, читання, складних цілеспрямованих дій, упізнання, орієнтування, абстрактного мислення.

Ступінь вираженості когнітивних розладів оцінювали за допомогою скринінгової діагностики, доступної для кожного сімейного лікаря, а саме: використання нейропсихологічних тестів – дослідження психічного статусу (Mini-Mental State Examination), тесту малювання годинника, а також клінічних шкал та динамічного нагляду за пацієнтами. Більш вираженими когнітивні порушення були в осіб, які мали високий рівень систолічного артеріального тиску. Частина пацієнтів разом з когнітивними розладами мала ознаки маскованої депресії.

Основними напрямками терапії хворих з когнітивними розладами є адекватна антигіпертензивна терапія, усунення факторів ризику, нормалізація мозкового кровообігу, нейропротекторна терапія. При призначенні препаратів для зниження артеріального тиску треба усунути можливість виникнення епізодів артеріальної гіпотензії, яка може обтяжувати хронічну ішемію мозку та сприяти подальшому погіршенню когнітивних розладів у хворих з артеріальною гіпертензією. Крім того, постійне використання антиагрегантів попереджує виникнення повторних ішемічних епізодів.

Одним із механізмів усунення факторів ризику є корекція гіперліпідемії з використанням DASH-дієти, призначення статинів.

Також слід урахувати, що у похилому віці знижується активність дофамінергічної системи, яка з іншими нейро-медіаторними складовими центральної нервової системи бере участь у забезпеченні широкого кола когнітивних та інших психічних функцій. Використання засобів, які можуть компенсувати дефіцит дофамінергічної та норадренергічної активації, є дуже перспективним напрямком корекції когнітивних розладів у пацієнтів похилого віку з артеріальною гіпертензією.

Особливості терапії артеріальної гіпертензії у жінок з менопаузальним метаболічним синдромом

В.М. Ждан, Є.М. Кітура, О.Є. Кітура, М.Ю. Бабаніна, М.В. Ткаченко

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Проблема артеріальної гіпертензії (АГ) у жінок набуває все більшої актуальності, позаяк у більше половини жінок, старших за 60 років, фіксують стійке підвищення артеріального тиску (АТ). При цьому ефективність антигіпертензивної терапії у жінок після 50 років знижується (з 20% до 8%).

В останні роки більшість дослідників до основних показань терапії агоністами імідазолінових рецепторів (моксонідин) додають поєднану АГ із ожирінням, порушенням ліпідного і вуглеводного обміну.

Метою роботи було вивчення ефективності моксонідину в лікуванні АГ у жінок з менопаузальним метаболічним синдромом (ММС).

У дослідження було включено 20 пацієнток з АГ I–II стадії з менопаузальним метаболічним синдромом. Усім пацієнткам призначали моксонідин у дозі 0,4 мг. Терапію проводили 24 тиж.

Необхідно відзначити гарну переносимість моксонідину. На тлі терапії у 12 пацієнток з АГ відзначали позитивну динаміку якості життя за рахунок корекції вегетативно-судинних та психоемоційних проявів клімактеричного синдрому.

Антигіпертензивна ефективність препарату проявлялася не тільки у зниженні рівнів, варіабельності й індексу часу

систоличного (САТ) і діастолічного (ДАТ) АТ, але також і в нормалізації його добового профілю й зменшенні швидкості ранкового підвищення АТ. Середній рівень САТ становив на початку терапії $150,8 \pm 1,7$ мм рт.ст., ДАТ – $96,9 \pm 1,9$ мм рт.ст., через 24 тиж відповідно – $137,5 \pm 1,3$ мм рт.ст. та $82,5 \pm 1,8$ мм рт.ст.; $p < 0,01$.

Циркадні параметри АТ визначаються активністю парасимпатичної ланки автономної нервової системи. Отже, їхня корекція при застосуванні моксонідину свідчить про здатність препарату відновлювати баланс вегетативної нервової системи.

Відзначена позитивна динаміка систолічної і діастолічної функцій міокарда (фракція викиду через 24 тиж зросла з $62,8 \pm 1,2\%$ до $70,4 \pm 1,1\%$; $p < 0,01$). Відзначена тенденція до зниження в плазмі крові рівня загального холестерину і тригліцеридів.

Таким чином, моксонідин крім антигіпертензивної дії впливає також на метаболічні показники. Безсумнівною перевагою застосування агоністів імідазолінових рецепторів перед іншими групами препаратів у жінок у пери- і постменопаузі є поліпшення якості життя за рахунок корекції вегетативно-судинних і психоемоційних проявів клімактеричного синдрому.